

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 755/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., Panónska cesta 16, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Matulníkom, Advokátska kancelária JUDr. Michal Matulník, advokát, s. r. o., Kýčerského 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodcovskými rozsudkami Obchodného súdu stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica, sp. zn. OS 67/2014 zo 6. októbra 2014, sp. zn. OS 64/2014 zo 6. októbra 2014, sp. zn. OS 94/2014 z 13. októbra 2014 a sp. zn. OS 78/2014 zo 6. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 15241/2014 až sp. zn. Rvp 15244/2014 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 15241/2014.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. novembra 2014 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti Retail Value Stores, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie svojho majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v záhlaví tohto rozhodnutia označenými rozhodcovskými rozsudkami Obchodného súdu stáleho rozhodcovského súdu zriadeného obchodnou spoločnosťou Obchodný súd s. r. o., Banská Bystrica (ďalej len „rozhodcovský súd“ a „napadnuté rozsudky“).

2. Z obsahu podaných sťažností vyplýva, že sťažovateľka bola napadnutými rozsudkami rozhodcovského súdu zviazaná zaplatiť svojim obchodným partnerom prisúdené istiny spolu s príslušenstvom. V podaných sťažnostiach namietala argumentujúc skutkovými okolnosťami prípadu viaceré pochybenia rozhodcovského súdu v konaní, ako aj v odôvodneniach napadnutých rozsudkov tohto súdu, od ktorých potom následne odvodzovala aj porušenie svojich označených práv. Sťažovateľka, citujúc judikatúru ústavného súdu vzťahujúcu sa na rozhodcovské konanie, bola toho názoru, že zásady formulované rozhodnutiami ústavného súdu dodržané neboli, a preto sa domnievala, že *„je namieste, aby do tohto procesu aktívne zasiahol aj ústavný súd“*, aj keď na Okresnom súde Banská Bystrica 10. novembra 2014 podala (súhlasne vo všetkých predmetných veciach, pozn.) návrhy na zrušenie napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu, o ktorých rozhodnuté nebolo.

3. V petite podaných sťažností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že *„Základné právo Sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok podľa článku 20 ods. 1*

Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na pokojné užívanie svojho majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... “ označenými rozsudkami rozhodcovského súdu porušené boli, tieto rozhodcovské rozsudky zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a rozhodol o náhrade trov konania.

4. Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

5. Podľa § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa užňo začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Aj keď zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, odvolávajú sa tak na ustanovenie § 31a zákona o ústavnom súde možno aj v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane citované ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

6. S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 15241/2014 až sp. zn. Rvp 15244/2014 a z ich obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky, ako aj rozhodcovského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd aplikujúc citované právne normy tak, že predmetné sťažnosti spojil do jedného spoločného konania, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažovateľkou namietané porušenie označených základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, k porušeniu ktorých malo dôjsť napadnutými rozsudkami rozhodcovského súdu.

10. V súvislosti s napadnutými rozsudkami rozhodcovského súdu ústavný súd upriamuje pozornosť na princíp subsidiarity vyplývajúci z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje

v tejto súvislosti ultima ratio – inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 133/05, III. ÚS 444/2012).

11. Z princípu subsidiarity rovnako vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

12. Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti primárne zamerá na to, či ochranu tým právam, porušenie ktorých v súvislosti s napadnutými rozsudkami rozhodcovského súdu sťažovateľka namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Zo sťažností vyplynulo, že sťažovateľka podaniami z 10. novembra 2014 podala na Okresnom súde Banská Bystrica žaloby o zrušenie napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu, o ktorých dosiaľ nebolo rozhodnuté. Podľa názoru ústavného súdu pokiaľ sa sťažovateľka uvedenými žalobami domáhala zrušenia napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu, iniciovala tým konanie pred všeobecným súdom, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane jej práv, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať.

13. Ústavný súd konštatuje, že za daného stavu má sťažovateľka k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu namietaného porušenia jej práv, ktorý aj využila s tým, že

v prípade, ak by okresný súd jej žalobám o zrušenie napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu nevyhovel, bude mať možnosť domáhať sa nápravy v opravnom konaní v rámci riadneho inštančného postupu, prípadne a za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku (m. m. IV. ÚS 394/2012).

14. V súvislosti s tým je potrebné uviesť, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; takúto sťažnosť možno uplatniť iba v tom prípade, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02).

15. Ústavný súd nezistil žiadne dôvody na pripustenie výnimky zo zásady, že spravodlivosť konania pred všeobecnými súdmi možno posudzovať len vo vzťahu k právoplatne skončenému konaniu, t. j. ku konaniu ako celku, ale nie k jeho jednotlivým častiam, ako sa sťažovateľka zjavne nesprávne domnievala. Pokiaľ by ústavný súd vecne preskúmal sťažnosť predtým, než o veci samej definitívne rozhodne príslušný súd, mohol by zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov a nedodržel by princíp subsidiarity sťažnosti ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Sťažovateľka si preto nemôže vyberať orgán verejnej moci, ktorý jej má poskytnúť ochranu pred namietaným porušením jej práv. Povinnosťou sťažovateľky je vyčerpať všetky právne prostriedky ochrany ňou označených práv, porušenie ktorých namieta, tak ako to umožňuje právny poriadok Slovenskej republiky. Až po ich vyčerpaní a za predpokladu, že by boli splnené ostatné ústavné aj zákonné podmienky, by mohla byť daná právomoc ústavného súdu (IV. ÚS 171/04). Inými slovami, z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) vyplýva, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), v dôsledku čoho ústavný súd sťažnosti

sťažovateľky po ich predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

17. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosti už pri ich predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uvedenými v ich petite.

18. Nad rámec už uvedeného ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľka k žiadnej z podaných sťažností koncipovaných právnym zástupcom (advokátom) žiadny z napadnutých rozsudkov rozhodcovského súdu nepriložila, čím postupovala v rozpore s § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde a tento nedostatok bol dôvodom na odmietnutie podaných sťažností aj pre nesplnenie zákonom požadovaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd taktiež pripomína, že takýto nedostatok podania nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, ale na takýto postup slúži inštitút povinného zastúpenia v konaní pred ústavným súdom (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2014